

Naturinventering

av

Skorvdalen

2007 07 23-26

Inventerare Lars-Olof Grund

Bild på Skorvan från område 1.

Naturinventering av Skorvdalen

Syfte:

Inför eventuell anläggning av slalombacke med tillhörande nedfarter och liftar, stugbyar och golfbana har en naturinventering gjorts för att kartlägga naturvärden i området kring Skorvdalen. Anläggningen kommer troligtvis att kallas Uphill.

Områden:

I beskrivningen har Skorvdalen delats upp i 4 huvudområden:

1. Skorvan med biflöden-Skorvdalen
2. Sydsluttning nedan Nipfjället
3. Stugbyar (med 4500 och 1500 bäddar väster om Gråberget -Kvisthån)
4. Golfbana och stugby (med 1000 bäddar NV om Rönningssvallen)

1. Skorvan med biflöden-Skorvdalen

Naturvärde:

Högt

Inventeringen 070723:

Kring punkt 4 vid bron och uppströms Skorvan är de delar som är noggrannast inventerat.

Områdesbeskrivning:

Skorvan rinner upp från Skorvdalsfjället, Skorvkällan med intilliggande myr och rinner sedan i botten av Skorvdalen mellan Skorvdalsfjället (Nipfjället) och Gråberget. Den delar sig strax norr om Rönningssvallen och bildar 2 bäckar som förenar sig med Veman några km söder om Rönningssvallen.

Från Skorvdalsfjället sydostsida ansluter 2 biflöden som avvattnar några mindre myrar. Skorvan har stenbädd och rätt hög fallhöjd som skapar livliga forsar. Mer sällan förgrenar sig den och då kortare sträckor (10-tals meter). Ibland faller bäcken trappstegvis, ofta med 0,5-2 m djupa hålor nedanför de små fallen. Söder om Rönningssvallen flyter den lugnare och meandrar och förgrenar sig något. Omgivande terräng är låglänt och översvämmas på våren med kvarlämnade stillastående vattensamlingar.

Slutet av skogsbilvägen mot Skorvdalsfjället korsar Skorvan vid punkt 4. På nordvästsidan bäcken, uppströms bron finns en uppväxande ungskog 50-60 år som sträcker sig drygt 1 km längs ån innan det blir äldre skog, punkt 8. På sydostsidan uppströms bron finns äldre skog närmast bäcken. Upp mot Gråbergets fjällkant blir marken stenigare och magrare. Skogen glesnar och markvegetatiostypen är av blåbärstyp. Högre upp är fjällsidan stenig med lågvuxna björkar, enstaka granar och tallar. Blocken på fjällsidan har fattig lavflora.

Nedströms bron finns äldre skog i ungefär 300 m, till punkt 120 sedan blir det uppväxande hygge på sydöstra sidan och klen skog på nordvästra sidan.

Nästa 600 m nedströms är ett område som inte ska påverkas av tänkt bebyggelse och som ej inventerats. Strax söder om bäckförgreningen, punkt 95 och 500 m norrut har inventerats. Norr om Rönningssvallen där bäcken delar sig är det mest 50-70-årig blandskog. Ett 20-årig hygge finns väster om bäcken. Området kring bäckdelningen, punkt 94 har ett 20-årigt tallhygge och olikåldrig blandskog.

Flora:

En rik flora med högrörter och andra örter som torta¹, nordbräken, hultbräken, skogsfräken, midsommarblomster, ängssyra (vissa såg ut som underarten fjällsyra), skogsfibbla, kärrfibbla*, nordlundarv¹, älgört, ekorrbar, ormbär¹, ängskovall, skogskovall, mjölkört, fjälldunört, källdunört, gullris, skogsnoppa, flädervänderot, smörblomma, harsyra, ögonpyrpola¹, klockpyrola, trähjon, harsyra, linnea, revlumner, rödblära, humleblomster, gullpudra*, hundkex, bräcka ssp, bäckbräsma*, vinbär, polar/kärrbräsma, hägg, Jungfru Marie nycklar*, källdaggkåpa? m fl finns längs bäcken.

*signalarter, ¹ några som normalt räknas till signalarter men inte i fjällnära områden.

På ställen där det är hygge/ungskogar har högrörtsfloran till viss del trängts undan av gräs. När skogen blir äldre kommer troligtvis gräset att minska.

Lavfloran på blocken på Gråbergets fjällkant hade arter som krumlav, vinterlav, korallblåslav, färglav och rynkig navellav.

Vassbäcken, biflöde -som rinner upp strax öster om Gammelnipan

En rik flora med högrörter och andra örter som torta¹, nord/skogsbräken, skogsfräken, hultbräken, midsommarblomster, ängssyra (vissa såg ut som underarten fjällsyra), skogsfibbla, kärrfibbla*, nordlundarv¹, älgört, ormbär¹, ängskovall, skogskovall, fjäll/källdunört, gullris, smörblomma, gullpudra*, hundkex, bräcka ssp, Jungfru Marie nycklar*, kabbeleka, källdaggkåpa? m fl finns längs bäcken.

*signalarter, ¹ några som normalt räknas till signalarter men inte i fjällnära områden.

Lill-Skorvan, biflöde -som rinner upp strax norr om Nipfjället

Inventeraren passerade endast över bäcken. Träjon fanns mycket rikligt, punkt 60.

Rödlistade lavar och vedsvampar:

Skuggnål, Chaenotheca spaerocephala, VU

Rödbrun blekspik, Sclerophora coniophaea, NT

Violettgrå tagellav, Bryoria nadvornikiana, NT

Lunglav, Lobaria pulmonaria, NT

Skrovellav, Lobaria scrobiculata, NT

Knottrig blåslav, Hypogymnia bitteri, NT

Taigaskinn, Laurilia sulcata, VU

Gränsticka, Phellinus nigrolimitatus, NT

Signalarter lavar, mossor och vedsvampar:

Gammelgranslav, Lecanactis abietina

Gytterlav, Pannaria pezizoides

Rinodina cinereovirens
Kortskaftad ärgspik, Microcalicium alhneri
Korallblylav, Parmeliella triptophylla
Stuplav, Nephroma bellum
Luddlav, Nephroma resupinatum
Bårdlav, Nephroma parile
Skinnlav, Leptogium saturnium
Hänglavsrikt
Mycket rik mossflora i bäcken
Kranshakmossa, Rhytidiadelphus triquetrus
Ullticka, Phellinus ferrugineofuscus

Övriga intressanta arter (ej erkända signalarter):

Liten vaxlav, Dimerella pineti

Fauna:

Insekter:

På nordvästsidan Skorvan, uppströms bron går en körväg parallellt med bäcken. Den öppna ytan bildar en smal skogsäng som är värdefull för dagfjärilar, humlor, skalbaggar m fl. Gullris fanns rikligt och många insekter sökte nektar på dessa. Näselfjäril, fjällgräsfjäril, hedblåvinge, violett blåvinge, vitfläckig guldvinge, ockrafärgad buskmätare, gulvit streckmätare, skalbaggar bl a två bladhorningar: humlebagge och guldbagge. Bäckens rikligt syresatta vatten, mossbeväxta stenar och många djuphålor skapar en fin miljö för insekter som sländor.

Fåglar:

Strömstare observerade jag lite då och då längs Skrovlan och den häckar säkerligen, de grova träden längs bäcken hade hackmärken efter hackspettar som visar att dom födosöker i området. Tretåig hackspett, VU –finns troligtvis i området, spillkråka och större hackspett observerades. Övriga fåglar: järpe, mindre korsnäbb, rödhake, rödstjärt, kungsfågel, gärdsmyg m. fl.

Fiskar:

Skrovlan ser ut att vara ett fint lekområde för öring.

Sammanfattning naturvärden:

- ❖ Estetiska världen –en mycket vacker och livlig skogsback.
- ❖ Den rika floran med kärlväxter.
- ❖ Den rika mossfloran i och kring bäcken.
- ❖ Rödlistade lavar (6 arter) och vedsvampar (2 arter) på grova granar, granlågor och sälg. Hänglavsrikt.
- ❖ Lekområde för öring.
- ❖ De äldre grova träden är värdefull för hackspettar vars bohål kan användas av andra fåglar som t.ex. ugglor, trastar och mesar. Häckningsmiljö för strömstare.

- ❖ Bäckmiljön är värdefull för både land och –vattenlevande insekter.
- ❖ Skogsäng/körväg är värdefull för blombesökande insekter. Ibland kan insekter gynnas av nedfarter/liftgator som blir som skogsängar med nektarbärande blommor.

Rekommendation:

Att inga liftar/nedfarter/avverkningar förläggs till Skrovlan utan placeras 50 meter ovanför den nordvästra sidan. På så sätt skyddas växtligheten och träden med de rödlistade arterna. Den sydöstra sidan av Skrovlan är brantare och nedfart på den sidan skulle innebära schackningsarbeten/avverkningar som förstör bäckmiljön.

Att lämna en trädzon på minst 30 m på båda sidor Skrovlan. Trädzonen ska anpassas efter terrängen. När det är mer låglänt område kring bäcken kan zonen behöva ökas till 50 meter.

Nedfarten längst i väster närmast Gammelnipan är förlagd till Vassbäcken och bör därför ändras enligt något av de 4 alternativen. Alternativ 1 och 2 är att föredra ur naturvårdssynpunkt.

1. Att förlägga nedfarten 100-150 meter väster om stigen tills man når hygget och sedan hålla sig på den västra sidan av Vassbäcken med en 10 meters trädzon (uppväxande hygge) emellan.

2. Att låta nedfarten gå på den östra sidan av bäcken med en 10 meters trädzon (uppväxande hygge) emellan.

3. Att när nedfarten når Vassbäcken kan den följa den västra sidan bäcken med en 10 meters trädzon (uppväxande hygge).

4. Att när nedfarten når Vassbäcken låta den passera över till den östra sidan och följa bäcken med en 10 meters trädzon (uppväxande hygge).

Allt fler stugbyar ordnar sommaraktiviteter för att kunna hyra ut stugorna under lågsäsong. Området kring Skrovlan skulle passa mycket bra till att förlägga en naturstig, med sina estetiska och botaniska värden.

Grov gran från område 1 med hackmärken.

2. Sydsluttning nedan Nipfjället

Naturvärde:

Medelhögt

Inventeringen 070724 och 070725:

Området vid stigen och väster om stigen mot Gammelnipan är noggrannast inventerat. Det övriga området är mer översiktligt inventerat men rödlistade arter har eftersökts.

Områdesbeskrivning:

Området är sydsluttningen nedanför Nipfjällets trädgräns, avgränsat i väster av Gammelnipan och i öster av Skorvan. Söderut är området inventerat i jämnhöjd med Gammelnipans sydspets. Skogen är en luckig äldre granskog med björk. Närmare trädgränsen ökar inslaget av björk, trädhöjden minskar och skogen blir gles. Andra trädslag som förekommer är tall, en, sälg, rönn och hägg. Mellan Gammelnipan och Nipfjället finns några mindre myrar. Markvegetationstypen är av blåbärstyp på frisk mark. Mindre områden med lågörtstyp finns och högörtstyp längs fuktstråk/småbäckar. Det finns spår av brand. Mängden död ved är oftast rätt liten men det finns en del stubbar

efter brand och äldre dimensionsavverkning. Lågor och en del vindfällen finns i nordöstra delen av området. Vid punkt 33, ca 200 meter öster om Gammelnipan fanns blockterräng i övrigt förekommer enstaka block. Fynd nära Skorvan eller dess 2 biflöden i området

finns i beskrivning av området: 1. Skorvan med biflöden-Skorvdalen.

Flora:

Runt punkt 20 kärr/myr och punkt 43 finns högrötsflora. Växter:

Gullpudra*, fjäll/källdunört, humleblomster, ängssyra, skogsfräken, kråklöver, smörblomma, nordlundarv¹, kabbeleka, midsommarblomster och Jungfru marie nycklar*, ekbräken, nordbräken, trähjon, linnea, ängskovall, skogskovall, skogsstjärna, lummer, skogsfibbla, , kärrfibbla*, torta, flädervänderot, älggört, ormbär, gullris, ekorrbär, och källarv?

*signalarter, ¹ några som normalt räknas till signalarter men inte i fjällnära områden.

Rödlistade lavar och vedsvampar:

Biathora fallax, NT

Nordlig nållav, Chaenotheca laevigata, NT

Brunpudrad nållav, Chaenotheca gracillima, NT

Violettgrå tagellav, Bryoria nadvornikiana, NT

Lunglav, Lobaria pulmonaria, NT

Skrovellav, Lobaria scrobiculata, NT

Knottrig blåslav, Hypogymnia bitteri NT, fanns mycket rikligt.

Gränsticka, Phellinus nigrolimitatus ,NT

Signalarter lavar, mossor och vedsvampar:

Liten svartspik, Chaenothecopsis nana

Korallblylav, Parmeliella triptophylla

Stuplav, Nephroma bellum

Luddlav, Nephroma resupinatum

Bårdlav, Nephroma parile

Sotlav, Cyphelium inquinans

Gytterlav, Pannaria pezizoides

Hänglavsrikt

Ullticka, Phellinus ferrugineofuscus

Övriga intressanta arter (ej erkända signalarter):

Blåslav med apotecier, Hypogymnia physodes

Liten vaxlav, Dimerella pineti

Sotticka, Ischnoderma benzoinum

Fauna:

Fåglar:

Hackmärken av hackspettar. Tretåig hackspett, VU –finns troligtvis i området.

Torraka med gammalt spillkråkehål finns. Den kan bli bostad för t. ex. ugglor. Övriga

fåglar: talltita, lavskrika, tofsmes, tjäder, nötskrika, korsnäbb, kungsfågel, järpe, björktrast, dubbeltrast m fl.

Sammanfattning naturvärden:

- ❖ Rik flora/högortflora punkt 20, på ett ställe och högortflora, punkt 43 på ett annat ställe.
- ❖ Rödlistade lavar (7 arter) och en vedsvamp (1 art) på grova granar, granlångor, björk och medelgrova grovbarkiga sälgar. Hänglavsrikt.
- ❖ En del äldre grova granar samt några äldre tallar.

Rekommendation:

Att spara lövträd och grova träd så långt som möjligt.

Att skydda floran vid kärr/myr, punkt 20. Den västra nedfarten är ritad väldigt nära denna. Alternativ 1 eller 2 som angetts under rekommendationer för område 1. Skorvan med biflöden-Skorvdalen, vore att föredra.

Det fanns en del fina sälgar i område 2.

3. Stugbyar (med 4500 och 1500 bäddar väster om Gråberget -Kvisthån):

Naturvärde:

Lågt

Inventeringen 070726:

Områdesbeskrivning:

Området består mest av hyggen och yngre tallskogar (30-40-åriga) med lite gran, björk och sälg. Vid punkt 117 fanns det ett litet område nära hyggeskanten med drygt 100-åriga barrträd med markvegetationstyp lågört på frisk mark, längre söderut in i skogen övergick den till lingonstyp på frisk mark.

Flora:

Markfloran består av trivala arter som blåbär, lingon, ekbräken, stenbär, midsommarblomster, ljung, mjölkört och gullris.

Rödlistade lavar och signalarter lavar och mossor:

Rödlistade

Lunglav, *Lobaria pulmonaria*, NT

Skrovellav, *Lobaria scrobiculata*, NT

Signalarterna

Korallblylav, *Parmeliella triptophylla*

Stuplav, *Nephroma bellum*

Luddlav, *Nephroma resupinatum*

Bårdlav, *Nephroma parile*

Gytterlav, *Pannaria pezizoides*

Kranshakmossa, *Rhytidiadelphus triquetrus*

Sammanfattning naturvärden:

- ❖ Sälgar med rödlistade arter och signalarter punkt: 112, 113 och 116-118.
- ❖ Vätar. De flesta sälgarna fanns kring en oregelbunden vät, punkt 118. Ytterligare en uttorkad vät 15 x 6 m fanns vid punkt 115. Den är några dm djup vid högvatten. Botten var nu till större delen täckt av majsmörblomma. Sådana vätar kan vara värdefulla för mindre vattensalamander och groddjur. De leker i tillfälliga och permanenta vatten under april-juni där sedan larverna utvecklas under juli-september.

Rekommendation:

Spara vätarna och träden i och runt omkring dem.

Spara sälgarna med rödlistade arter.

4. Golfbana och stugby (med 1000 bäddar NV om Rönningssvallen):

Naturvärde:

Lågt

Inventeringen 070726:

Inventeringen gjordes som stickprov där inventeraren försökte undvika nygjorda hyggen och hitta rester av äldre skog. Inventeringen gjordes översiktligt och inte inriktad på rödlistade arter.

Områdesbeskrivning:

Området består till stora delar av hyggen, en del med frötallar. Uppväxande ca 0-40-åriga tall- och granungskogar finns. Vid punkt 96 och 100 finns 40-60-årig tallskog. Äldre och grövre träd finns kring Skorvan. Se mer under beskrivningen av område 1. Skorvan med biflöden-Skorvdalen. Både öppen och bevuxen myr, bäckar och surdråg förekommer. Myren, punkt 76 hade klarvattenyta med grunt vatten och dybotten. Det finns brandspår

t.ex. brända stubbar. Blockterräng finns norr om punkt BILO och vid punkt 84. Blocken är stora t. ex. 2x4 meter och av sur bergart och markvegetationstypen runt blocken är av lavrik typ och lingontyp. Vid punkt 84 fanns rester av brända torrakor och lågor.

Flora:

Den lavrika vegetationstypen består av fönsterlav. Vid öppet myrstråk, vid punkt 76,92 och 93 finns lite rikare växtlighet; slätterblomma, midsommarblomster, vitmåra, älggräs, ekorrbar, tätört, rund- och storsileshår, al och gräsarter. Det finns också öppen vattenyta där en bäck börjar, punkt 93.

Bevuxen myr, mellan punkt 78-79 med tallar \varnothing 3-20 cm och al. Markskiktet dominerades av ljung och hjorton. Övriga arter: odon, fräken, lingon och vitmossor.

Surdråg/myr, punkt 83. Tidigare hänsyn verkar ha tagits i samband med avverkning då träden har bevarats kring surdråget/myren.

Myrmark, punkt 85 med al, midsommarblomster, fjällskära, odon och hjorton.

Surdråg, punkt 88 ligger mellan två hyggen med hjorton, odon, ljung och gräsarter.

Surdråg, punkt 90 med en och al.

Mindre myr, punkt 97. Myren är ej fast utan består av dy och har mindre vattensamlingar. Växter: kärrspira, tätört, rund- och storsileshår, vattenklöver, hjorton, ljung, ängsull och gräs.

Rödlistade lavar och signalarter:

Rödlistade

Lunglav, *Lobaria pulmonaria*, NT

Skrovellav, *Lobaria scrobiculata*, NT

Signalarterna

Stuplav, *Nephroma bellum*

Luddlav, *Nephroma resupinatum*

Bårdlav, *Nephroma parile*

Fauna:

Insekter:

Stora mosaiktrollsländor (släktet *aeshna*) flög vid myren, punkt 97.

Fåglar:

Vanliga arter som större hackspett, orre, tofsmes, rödstjärt, sparvhök (punkt 99) m fl.

Sammanfattning naturvärden:

- ❖ Träd. Sälgar med rödlistade arter och signalarter punkt: 77, 80, 86, 91 och 98. Frötallar på hyggen. De är värdefulla för fåglar och insekter och blir allt mer värdefulla med ökad ålder. Enstaka torrakor finns t.ex. punkt 84. De är värdefulla för insekter, fåglar och lavar.
- ❖ Våtmarker och bäckar. Värdefull för en rad olika arter knutna till eller gynnade av dessa biotoper.

Rekommendation:

Att inte påverka myrarna med t.ex. dikning och lämna trädriddåer på 30 meter runt de öppna myrarna.

Att lämna bäcken som börjar på myren orörd, punkt 93.

Att spara så mycket sälgar och frötallar som möjligt.

Att lämna området närmast Skrovlan orört. Se rekommendationen under område 1. Skorvan med biflöden-Skorvdalen.

Övrigt:

En adult (utfärgad, vuxen) kungsörn, NT låg över ostbranten vid Gammelnipan och födosökte. Den varnade och någonstans hördes ungfåglar. En stund senare iakttog jag en adult kungsörn (ev. samma ex.) som glidflög mot Gråbergets nordvästslutning söder om Lilldalen med byte i klorna. Den landade på marken och 2 ungfåglar blev matade. De var flygga (kunde flyga) men flög bara några hundratal meter åt gången.

Kungsörn häckar troligtvis någonstans i området.

Björn, NT. Spillning av björn och myrstackar som trol. blivit demolerade av björn. En ortsbo berättade också att det fanns björn i området.

Totallista rödlistade arter:

De flesta funna arterna, 11 st är klassade som NT = Near threatened, missgynnad. Tre arter (den ena, tretåig hackspett blev inte sedd men är mycket trolig i området) är klassade som VU = Vulnerable, sårbar. Arter i kategorin VU av de rödlistade arter är hotadeklassade.

Art	Hotklass	Frekvens	Hot	Rekom.
Fjällig knopplav, <i>Biatora fallax</i>		NT ett fynd	1 1	
Skuggnål, <i>Chaenotheca spaerocephala</i>		VU ett fynd	0 3	
Nordlig nållav, <i>Chaenotheca laevigata</i>		NT ett fynd	1 1	
Rödbrun blekspik, <i>Sclerophora coniophaea</i>		NT några fynd		0 3
Brunpudrad nållav, <i>Chaenotheca gracillima</i>		NT ett fynd	0-1 0-1	
Violettblå tagellav, <i>Bryoria nadvornikiana</i>		NT några fynd		1 3
Lunglav, <i>Lobaria pulmonaria</i>		NT rikligt	2 2	
Skrovellav, <i>Lobaria scrobiculata</i>	NT	rikligt	2 2	
Knottrig blåslav, <i>Hypogymnia bitteri</i>		NT mycket rikligt		2 2
Taigaskinn, <i>Laurilia sulcata</i>		VU ett fynd	0 3	
Gränsticka, <i>Phellinus nigrolimitatus</i>		NT några fynd		2 2
Kungsörn, <i>Aquila chrysaetos</i>		NT en observation		? ?
Tretåig hackspett? <i>Picoides tridactylus</i>		VU spår	2 2	
Brunbjörn, <i>Ursus arctos</i>	NT	spår	3 3	

Hot är en bedömning av inventeraren hur arterna påverkas av en fullskalig exploatering av Skorvdalen utan några naturvårdshänsyn.

Hot 0 – arten riskerar att helt *försvinna*.

Hot 1 – arten påverkas *negativt* men kommer troligtvis att *finnas kvar*.

Hot 2 – arten kommer att *decimeras* men ändå ha ett *livskraftigt bestånd*.

Hot 3 – arten påverkas troligtvis *inte* eller i *liten omfattning*.

Hot ? – arten status i området är *osäker*.

Rekom. – vilket hot som kvarstår efter att rekommendationerna följs.

Om kungsörnen häckar inom området för anläggningen kan det bli så störd av de mänskliga

aktiviteterna att den upphör att häcka. Den anländer tidigt till häckningsplatsen januari – februari.

Om man följer rekommendationerna så kommer den fina floran att bevaras och flertalet av de rödlistade arterna att klara sig.

